

PÄIVÄKOTI ITÄMEREN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

kevät 2013

Kuva: Meritähtien
maalaus vuodelta 2006

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	2
Johdanto.....	4
Päiväkoti Itämeri	5
1. Toiminta-ajatuksemme ja kasvatustehtävämme	6
2. Lapsiryhmämme.....	6
2.1. Merisiilit.....	6
2.2. Meritähdet ja Meduusat	7
2.3. Esiopetusryhmä.....	8
3. Kasvu- ja oppimisympäristö	9
3.1. Fyysinen oppimisympäristö	9
3.2. Psykkinen oppimisympäristö	10
3.3. Sosiaalinen oppimisympäristö	10
4. Arvomme.....	11
5. Lapsi oppijana	12
6. Pienryhmätoiminta	13
7. Sisällölliset orientaatiot.....	13
8. Lapsen osallisuus.....	16
9. Leikki	16
10. Kasvatuskumppanuus	17
11. Yhteistyökumppanimme	18
12. Monimuotoisuus rikkautena.....	20
13. Dokumentointi ja arviointi	20
13.1. Lapsihavainnointi.....	22
14. Mediakasvatus	22

15.	Kestävä kehitys päiväkodin arjessa.....	23
16.	Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma.....	23
16.1.	Näkemyksemme kiusaamisesta.....	23
16.2.	Ennaltaehkäisevä toiminta	23
16.3.	Kiusaamistilanteiden käsitteleminen ja arviointi	24
17.	Lopuksi	24
	Asiantuntijoiden kommentteja	26

Johdanto

Varhaiskasvatuksessa työtä ohjaavat päiväkodin oma varhaiskasvatussuunnitelma, Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetussuunnitelma, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Kaikkien näiden lisäksi jokaiselle lapselle tehdään lapsen, vanhempien ja henkilökunnan ammattinäkökulman yhteiseltä pohjalta henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma.

Päiväkoti Itämeren varhaiskasvatussuunnitelmaa (vasu) päivittäessämme halusimme huomioida niin ikään henkilökunnan, vanhempien ja lasten ajatukset. Vanhemmilla oli mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin arvoihin vanhempainillan arvokeskustelussa keväällä 2013. Vanhempien kanssa käydyistä hoito- ja kasvatustaluteluista ja saaduista palautteista on nostettu asioita vasuumme.

Päiväkoti Itämeren edellinen, vuonna 2007 kirjattu varhaiskasvatussuunnitelma toimi nyt, vuonna 2013 tehdyn varhaiskasvatussuunnitelman pohjana. Varhaiskasvatussuunnitelma on työvälineemme, jonka tulee ohjata ja kuvata todellista työtämme ja asioita, joihin sitoudumme työssämme lasten, vanhempien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toivomme, että tästä varhaiskasvatussuunnitelmasta käyvät ilmi toimintaamme ohjaavat arvot sekä kasvanut tietoisuutemme työmme ammatillisesta ja eettisestä kivijalasta.

Varhaiskasvatussuunnitelmatyö on prosessityö, joka on osana lastentarhanopettajan perustyötä. Päiväkodin johtajana on ollut erittäin mielenkiintoista päästä seuraamaan, miten eri tavoin prosessi on edennyt ja välillä ei ole edennyt kaikissa päiväkodeissani. Varhaiskasvatussuunnitelman uudistamistyö on ollut kunkin päiväkodin lastentarhanopettajien vastuulla. Selvää on, että yhteisten ajatusten muotoilu ja linjojen vetäminen sekä yhteisen keskusteluajan löytäminen on haasteellista, se vaatii joustavuutta, hyvää suunnittelua ja kokonaisnäkemystä, uskallusta astua omien turvallisten rajojen ulkopuolelle arvioitavaksi, haastaa toisen ajatuksia, mutta myös osata itse ottaa palautetta vastaan sekä ennen kaikkea sitkeyttä pitää prosessia yllä, mutta lopulta työn valmistuttua voidaan huomata, kuinka antoisa prosessi on lopulta ollut. Löydetään sanoja kuvaamaan sitä työtä, jota tehdään vanhemmille arvokkaimman ja kalleimman aarteen, lapsen, kanssa. Prosessityötä on aina syytä arvioida, jotta tiedetään mihin asioihin seuraavalla kerralla olisi hyvä kiinnittää entistä enemmän huomiota ja miten saadaan kunkin työkaverin vahvuudet esiin.

Olen ollut erityisen iloinen huomattessani, miten lastentarhanopettajat ovat saaneet vedettyä mukaan koko työyhteisön, jossain on mm. pidetty iltapalavereja ja jossain keskustelutettu tiimejä pienten tehtävänantojen muodossa, jokaista on valtuutettu kommentoimaan kirjoitettua tekstiä.

Helsingissä kesäkuussa 2013

päiväkodin johtaja

Päiväkoti Itämeri

Päiväkoti Itämeri muodostaa yhteisen päivähoitoyksikön päiväkotien Fregatin ja päiväkotien Mainingin kanssa. Päiväkoti Itämeri sijaitsee Ruoholahdessa, merellisessä kaupunkiympäristössä hyvien kulkuyhteyksien varrella. Päiväkoti Itämeri on pieni kahden lapsiryhmän päiväkotien, joten koko henkilökuntamme tulee tutuksi kaikille lapsille ja perheille. Päiväkotimme on valmistunut vuonna 1992. Päiväkodin tilat sijaitsevat kerrostalon alakerrassa ja omana pihanamme toimii aidattu kerrostalon piha-alue. Pienimmille lapsille on lisäksi aidattu pikku piha, jossa on turvallista ulkoilla. Päiväkoti Itämeressä on yhteensä noin 45 iältään 1-6-vuotiasta lasta, jotka on jaettu pienryhmiin. Esiopetusryhmän tarve arvioidaan vuosittain varhaiskasvatusalueellamme.

*Päiväkoti Itämeri on täynnä elämää,
talossa touhuaa monta pientä ystävää.
Kikatusta kuuluu, satujen taikaa,
liukumäki kutsuu ja laulut raikaa.*

*Lapsen käsistä taidetta syntyy,
lorupussin loruihin kaikki yhtyy.
Leikki on lapselle tärkeää työtä,
päivällä saadaan herkkuruokia syödä.*

*Lumileikit, kuravellit, leppisten löytö,
rekka-auton lastaus ja vauvanuken syöttö.
Ne on lapsen touhuja omia
pienien sankareiden arki-iloja.
Uusia kavereita, lasten juttuja,
tossujen töminää, kuperkeikkoja.
Jos mieltä jokin joskus harmittaa,
open sylistä lohdun saa.*

*Ihmetellen, kokeillen, läheltä tutkien,
uusia asioita yhdessä oppien.
Hauskoja juttuja muistoksi kerää
– hymyä lapsen ei voita mikään!*

E. M.

1. Toiminta-ajatuksemme ja kasvatustehtävämme

Tuemme yhdessä perheiden kanssa lapsen kasvamista itsenäiseksi, toiset huomioonottavaksi ja ihmisten moninaisuutta kunnioittavaksi yksilöksi. Sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutuksen harjoittelua tuetaan luontevasti päiväkodin arjessa. Lapselle luodaan mahdollisuus toimintaan, jossa tuetaan lapsen positiivisen minäkuvan ja identiteetin rakentumista. Parhaimmillaan lapselle rakentuu ajan mittaan tasapainoinen, realistinen ja itsensä hyväksyvä minäkuva.

Ohjaamme lasta käsittelemään ristiriitoja rakentavalla tavalla. Ristiriidat ovat lapsen kasvun kannalta välttämättömiä, sillä ne kasvattavat lapsen pettymyksen sietokykyä ja kykyä tulla toimeen muiden kanssa niin päiväkodissa kuin myöhemminkin elämässä.

Pidämme ensiarvoisen tärkeänä mahdollisuutta, välineitä ja tilaa monipuoliseen leikkiin. Haluamme rakentaa lapselle rauhallisen, turvallisen ja tasa-arvoisen kasvu ympäristön, jossa hän voi kokea tekemisen, oppimisen ja kasvun iloa, saa lähelleen ymmärtävän aikuisen ja mahdollisuuden lämpimään syliin.

Korostamme toiminnassamme yhteisöllisyyttä ja lasten osallisuutta. Toimintamme on joustavaa ja luovaa, toteutamme mahdollisuuksien mukaan lasten omia ideoita ja joustamme aikuisten etukäteen tehdyistä suunnitelmista. Korostamme sosiaalisten taitojen ja empatian oppimista sekä erityisesti muiden auttamisen tärkeyttä.

2. Lapsiryhmämme

2.1. Merisiilit

Pienimpien lasten ryhmä on nimeltään Merisiilit. Merisiilien ryhmässä on alle 3-vuotiaita lapsia. Heistä huolehtii lastentarhanopettaja ja kolme lastenhoitajaa. Ryhmä on jaettu viikoittain toimiviin pienryhmiin ja jokaiselle lapselle on nimetty vastuuaikainen. Vastuuaikaisen rooli on merkittävä etenkin pehmeän laskun ja päivähoidon aloittamisen aikaan. Lapsi tutustuu, turvautuu ja kiintyy ensin omaan hoitajaansa ja tutustuu hänen avullaan muihin aikuisiin ja lapsiin.

Vastuuaikainen käy lapsen vanhempien kanssa aloituskeskustelun ja vasukeskustelun (varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelu). Merisiileissä halutaan korostaa kiireetöntä ilmapiiriä. Tärkeää on, että lapsilla on lähelläään turvallinen aikuinen ja lämmin syli. Ryhmässämme korostetaan leikkirauhan merkitystä, mm. musiikki, liikunta ja kirjallisuus kuuluvat jokapäiväiseen arkeemme. Laulamme, loruillemme sekä soittamme ja luemme satuja joka päivä.

2.2. Meritähdet ja Meduusat

Isojen lasten ryhmät toimivat kahtena pienempänä lapsiryhmänä: Meritähtiin (2-4-vuotiaat) ja Meduusoihin (4-6-vuotiaat).

Molemmissa lapsiryhmissä työskennellään työparimallilla; lastentarhanopettaja ja lastenhoitaja.

Lapsille on nimetty oma vastuu aikuinen, joka hoitaa vasu keskustelut vanhempien kanssa sekä huolehtii lapsen Kasvunkansiosta. Meritähtiin ja Meduusoiden ryhmissä toimii myös pienryhmät, joissa yhden kasvattajan kanssa toiminnasta pääsee nauttimaan muutama lapsi omassa tutussa pienryhmässä vastuu aikuisensa kanssa.

Meritähdet

Ilo, leikki ja positiivinen vuorovaikutus ovat tärkeitä arvoja ryhmässämme. Opettelemme päivittäin vuorovaikutustaitoja, kuinka huomioimme toisemme. Korostamme lapsen oikeutta leikkiin ja muutamme leikkiympäristöä lasten kiinnostusten mukaan. Meille on tärkeää, että ryhmässämme on positiivinen ja iloinen ilmapiiri ja lapsen on mukava tulla päiväkotiin.

Toimintamme on lapsilähtöistä. Kuuntelemme lasten toiveita, jotka näkyvät ryhmän toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Taide, ilmaisu, laulut ja lorut sekä kirjallisuus kuuluvat ryhmän arkeen. Myös ulkoilu ja liikunta, niin sisällä kuin ulkona, on tärkeä osa päiväämme. Meritähdistä on n. 14 lasta ja heistä huolehtii lastentarhanopettaja ja lastenhoitaja.

Meduusat

Ilo, leikki ja hyvä vuorovaikutus ovat myös Meduusojen ryhmässä tärkeitä. Päivittäin harjoittemme toisten huomioon ottamista niin leikeissä kuin päivän muissakin askareissa. Opettelemme mm. miten leikkiin pääsee mukaan sekä pyytämään ja antamaan anteeksi. Pidämme tärkeänä tarjota lapselle mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin sekä innostavaan liikuntaan niin sisällä kuin ulkonakin.

Tutkiminen, taiteen tekeminen, musisointi sekä kirjojen, satujen ja lorujen maailmaan tutustuminen kuuluvat myös meidän arkeemme. Teemme retkiä lähikirjastoon, luontoon sekä muihin Helsingin mielenkiintoisiin kohteisiin.

Toiminnassamme lapsen osallisuus korostuu mm. siten, että kuuntelemme ja huomioimme lasten toiveita ryhmämme toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa, kuten leikkien ja uusien leikkipaikkojen järjestelyissä sekä eri teemojen ja retkikohteiden valinnassa. Meduusoissa on 14 lasta ja heidän kanssaan työskentelee lastantarhanopettaja yhdessä lastenhoitajan kanssa.

2.3. Esiopetusryhmä

Esiopetusryhmien sijainti tarkastetaan varhaiskasvatusalueemme päiväkodeissa vuosittain. Noudatamme Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaa (2011).

Kuuntelemme herkällä korvalla myös lasten ja lasten vanhempien toiveita rikkaan esiopetusvuoden luomisessa lapsille. Esiopetusryhmässä pidämme tärkeänä mielenkiintoisen ja haastavan oppimisympäristön rakentamista, jossa eri sisältöalueiden välineet ovat lasten saatavilla kielen valloittamisesta matematiikkaan, liikunnasta musiikkiin, draamasta luonnon ja ympäristön tutkimiseen sekä kuvalliseen tuottamiseen ja käden taitoihin. Toimintavuoden aluksi syyskaudella tehdään yhteistyössä jokaisen lapsen ja vanhemman kanssa Lapsen esiopetussuunnitelma (Leops).

3. Kasvu- ja oppimisympäristö

Lapsi on ympäristönsä paras asiantuntija. Lapsen kasvu- ja oppimisympäristö koostuu fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä.

3.1. Fyysinen oppimisympäristö

Fyysisen oppimisympäristön tärkeä tehtävä on taata lapselle fyysinen turvallisuus. Sisä- ja ulkotilamme vastaavat lapsen tarpeita ja kiinnostuksen kohteita, ottaen huomioon turvallisuusasiat. Päiväkodin henkilökunta pyrkii toiminnallaan ja havainnoillaan luomaan ja ylläpitämään lapselle mielekkään ja virikkeellisen fyysisen ympäristön. Arvostamme leikkiä ja pyrimme kannustamaan lapsia pitkäkestoiseen leikkiin mm. antamalla luvan joskus jättää myöhemmin jatkettavat, innostavat ja mieluisat leikit korjaamatta.

Hyödynnämme sisustuksessa paljon valokuvia lapsista, sekä lasten itse tekemiä taideteoksia. Ripustamme valokuvat ja lasten taideteokset heidät korkeudelleen, silmien tasolle. Näistä esillä olevista taiteista lapsi oppii arvostamaan oppimaansa, ja tuntee olonsa ja taiteilunsa tärkeäksi ja arvostetuksi. Lapset oppivat arvostamaan luonnollista ja ihmisen tekemää ympäristöä ja pitämään niistä yhdessä huolta.

Fyysinen ympäristömme elää ryhmän lasten kiinnostusten, vuodenaikojen ja erilaisten teemojen mukaan. Lasten perheet ovat osallistuneet ympäristön muokkaamiseen esimerkiksi talkoilloissa seiniä maalaamalla, uusia verhoja ompelemalla ja muita kättentöitä harjoittamalla, sekä tuomalla materiaalia käyttöömmme esimerkiksi kauppaleikkiä tms. varten. Erilaisia toimia varten käytettävät työvälineet ovat lasten saatavissa. Kun osa välineistä, tavaroista ja leluista on välillä poissa käytöstä, innostuvat lapset niistä tauon jälkeen uudelleen aivan eri tavalla! Useana toimikautena Ruoholahden koulun jumppasali on ollut kunkin lapsiryhmän käytössä tunnin noin 1-2 kertaa kuussa.

3.2. Psyykkinen oppimisympäristö

Psyykkisellä kasvu- ja oppimisympäristöllä tarkoitetaan päiväkodin henkistä hyvinvointia. Avoimet ja luottavaiset suhteet talon henkilökunnan sekä lasten ja aikuisten kesken luovat pohjan myönteiselle ja turvalliselle kasvuilmapiirille. Aikuisen aito läsnäolo lapsen arjessa on toimintamme peruslähtökohta. Pidämme erityisen tärkeänä jokaisen lapsen kohtaamista päivittäin. Tahdomme pysähtyä kuuntelemaan lapsen ajatuksia, mielipiteitä ja ihmetyksen aiheita. Aikuinen on tilanteissa aidosti läsnä ja lasten käytettävissä.

Päiväkodilla ja kaikilla ryhmillä on lasten kanssa yhteisesti sovitut säännöt, joita jokainen pyrkii noudattamaan, ja joiden noudattamisesta aikuinen huolehtii. Lasten on tärkeä oppia oikeudenmukaisuutta ja reiluuutta sekä pohtia, mikä on oikein ja mikä väärin. Aikuinen asettaa lapsen toiminnalle turvallisuuden tunnetta rakentavat rajat – on asioita, joista aikuinen päättää. Turvalliset rajat vähentävät myös lapsen pelkoja, koska aikuinen tunnistaa kokemuksen kautta, missä turvallinen raja sijaitsee. Lapselle jää tilaa kasvaa ja kehittyä, kun hänen ei tarvitse päivittäin kokeilla rajojen pitävyyttä.

Psyykkiseen ympäristöön kuuluvat myös tärkeänä osana ilon ja myönteisyyden ilmapiiri: päiväkodissamme hassutellaan, naureskellaan ja sylitellään. Erilaiset, raivokkaat, pettyneet, surulliset ja vihaisetkin tunteet ovat sallittuja, ja on aikuisen tehtävä antaa lapselle keinoja ilmaista niitä hyväksyttävällä tavalla.

3.3. Sosiaalinen oppimisympäristö

Sosiaaliseen kasvu- ja oppimisympäristöön kuuluu sosiaalisten taitojen opetteleminen ja yhteisöön kasvaminen. Tuemme ja kannustamme lasten välisiä ystävyysuhteita ja leikkejä. Aikuisella on aktiivinen rooli lasten ryhmähengen luojana. Aikuinen tukee ja ohjaa lasta ystävyysuhteiden luomisessa, yhdessä leikkimisessä, erilaisuuden ymmärtämisessä ja arvostamisessa sekä auttaa lapsia selviämään ristiriitatilanteista. Kenenkään ei tarvitse tuntea oloaan yksinäiseksi tai syrjityksi. Myös lasten itsetunnon vahvistaminen on meille tärkeää. Kehumme lapsia, kun he toimivat oikein ja hyvin tai osaavatkin itse, ja järjestämme arkeen mahdollisimman paljon tilanteista, joissa lapsi saisi kokea onnistumisen ja osaamisen elämyksen. Toimintavuoden käynnistyessä syksyisin painotamme joka ryhmässä hyvän ryhmähengen tärkeyttä, yhdessä tekemisen iloa ja toisen auttamista.

4. Arvomme

Kevään 2013 kehittämispäivänä päivähoitoyksikkö Fregatti – Itämeri - Mainingin henkilökunta jaettiin työryhmiin, joiden tehtävänä oli miettiä yksikön yhteisiä arvoja. Työn tukena käytettiin mm. päiväkotien ”vanhoja” vasuja, vanhempien kanssa käytyjä keskusteluja ja heiltä saatua palautetta. Ryhmätöissä toistuneet seuraavat kolme arvoa valittiin yksikön yhteisiksi:

1. Turvallisuus

Päiväkodissa tulee turvata lapsen psyykinen ja fyysinen turvallisuus ja hyvinvointi. Psyykinen turvallisuus tarkoittaa lapsen sisäistä turvallisuuden tunnetta. Lapsen tulee kokea olevansa turvassa ja päiväkodin henkilökunnan pitävän hänestä huolta. Yhteiset rutiinit ja kiireettömyyden tunne tuovat lapselle turvallisuuden tunteen. Lapselle annetaan mahdollisuus onnistumisen ja epäonnistumisen tunteeseen sekä opetetaan molempien hyväksymistä. Fyysiseen turvallisuuteen kuuluvat turvalliset sisä- ja ulkotilat.

2. Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus

Korostamme toiminnassamme lasten keskinäistä tasa-arvoa, jokaisen lapsen ja perheen samanarvoisuutta ja tärkeyttä. Jokaista lasta tulee kohdella ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti. Lisäksi toimintamalliimme kuuluu ajatus sukupuolisensitiivisyydestä. Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitamme esimerkiksi sitä, että kaikki voivat leikkiä kaikilla leluilla ja kaikkia leikkejä. Jokainen voi olla roolileikissä isovelji tai prinsessa. Kaikki lapset voivat olla vahvoja tai heikkoja, kiipeillä tai tanssia. Tasa-arvoinen kasvattaja tiedostaa ja kyseenalaistaa omat, perinteen muokkaamat, ajattelutapansa sukupuolirooleista. Sukupuolesta riippumatta, jokaisella lapsella tulee olla samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet opetella taitoja, jotka ovat kaikille ihmisille yhtä arvokkaita ja tärkeitä elämässä pärjäämisen kannalta.

3. Osallisuus

Pidämme erityisen tärkeänä lasten ottamista mukaan toimintamme suunnitteluun. Heidän toiveitaan kuunnellaan ja ideoitaan toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Lapset saavat vaikuttaa leikkeihin, leikkipaikkoihin, retkikohteisiin ym. tekemiseen.

Näiden arvojen lisäksi päiväkotimme henkilökunta ja lasten vanhemmat yhdessä valitsivat päiväkotimme kahdeksi omaksi arvoksi seuraavat:

4. Luovuus, ilo ja yhteisöllisyys

”Kaveria ei jätetä” – periaate kuvaa yhteisöllisyyden ajatusta siitä, että alituisen kilpailuasetelman sijaan nopeimmat ja taitavimmat lapset voisivat auttaa apua kaipaavaa kaveria. Opetamme lapsille yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen iloa. Aikuisen herkkä ja aito läsnäolo sekä hetkeen tarttuminen ovat ryhmässämme tärkeitä asioita. Päiväkotipäivämme täyttyvät myös ilosta, naurusta ja hassuttelusta.

5. Lasten huomiointi

Aikuisen aito huomio jokaiselle lapselle on mielestämme olennaista ja toimintamme perustana. Aikuinen kuuntelee aidosti mitä lapsella on kerrottavanaan. Lapsella on oltava tunne siitä, että hänen kertomallaan, mielipiteillään ja kuulumisillaan on merkitystä, että hän on tärkeä ja aikuinen todella haluaa kuunnella ja kuulla häntä.

Päiväkotimme aikuiset ovat sitoutuneet miettimään esimerkiksi lasten toimintaideoissa kaksi kertaa ennen asioiden kieltämistä. Lasten ideoita leikkien suhteen kunnioitetaan. Työntekijöinä olemme haastaneet itsemme miettimään ”miksi ei?” ennen kuin sanomme ”ei”. Mikäli idean toteuttaminen siinä hetkessä ei onnistu, mietimme voisiko idean toteuttaa mahdollisesti myöhemmin. Idean toteutuessa muistutamme lapsia siitä, että ajatus oli heistä lähtöisin. Näin lapsi kokee omat ideansa ja ajatuksensa tärkeiksi ja kunnioitettaviksi.

5. Lapsi oppijana

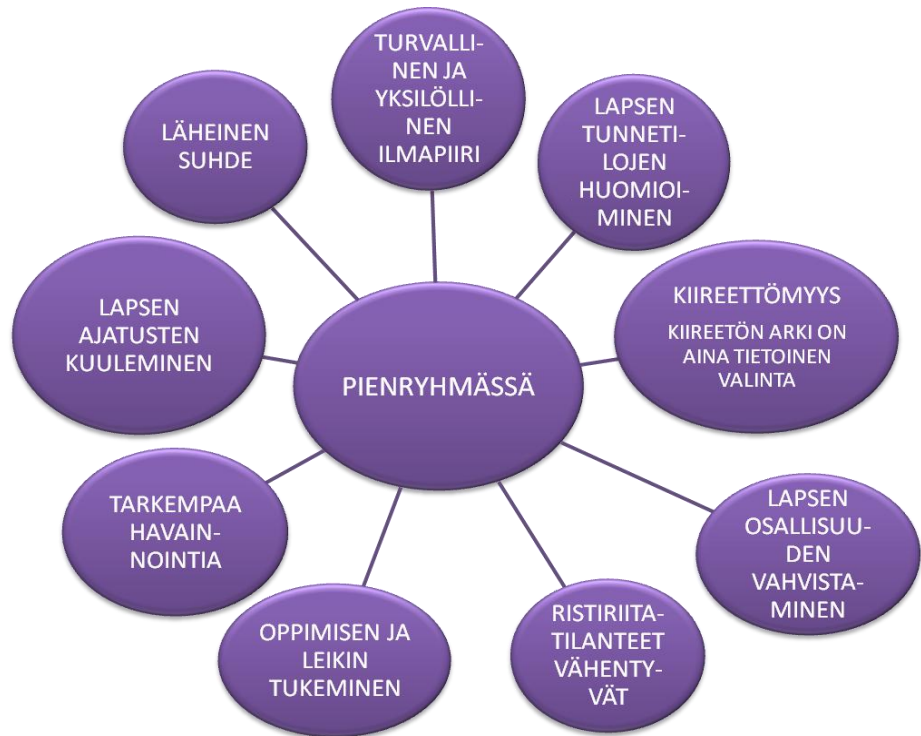
Lapsi on luonnostaan aktiivinen ja utelias tutkija. Hän oppii oman toimintansa kautta, leikkien, tutkien, liikkuen ja taiteillen – siis lapselle ominaisilla tavoilla oppia. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Aikuisen tehtävä on taata lapselle monipuolinen ja virikkeellinen kasvuympäristö, jossa lapsi voi kehittää omia valmiuksiaan oppia oppimaan. Aikuinen herättää lapsessa oppimisen ilon, jonka ansiosta oppiminen alkaa palkita itse itseään. Oppimisessa tärkeää on aikuisen esittämät, ihmettelyä ja pohtimista aiheuttavat kysymykset ja innostava asenne. Pyrimme kehittämään lasten ongelmanratkaisutaitoja ja kartuttamaan tiedonhankkimisen intoa.

Lapsi oppii myös jäljittelemällä. Asioiden toistaminen ja toiminnalle syyn ja seurauksen antaminen ovat tässä olennaisia. Pienimpien lasten perushoitotilanteissa opetamme lapselle nimeämällä käsitteitä, kuten kehonosia, värejä tai lukusanoja. Aikuisen toiminnan jäljittelyn lisäksi tärkeässä roolissa on myös vertaisryhmältä eli toisilta lapsilta jäljittelemällä oppiminen. Haluamme korostaa, että päiväkodissa lapsi ei opettele taitoja vain esimerkiksi koulua varten – vaan elämää varten.

6. Pienryhmätoiminta

Pyrimme päiväkodissamme toteuttamaan toimintaamme mahdollisimman paljon pienryhminä. On tärkeää työskennellä pienryhmissä aina samojen lasten kesken, jotta lapsi kokee olonsa turvalliseksi ja tutuksi pienen porukan ja tutun aikuisen kesken. Näissä pienryhmissä tutkitaan, kokeillaan ja opetellaan.

Pienryhmissä työskentely vähentää melua sekä lasten ja aikuisten stressiä päiväkodissa. Kun äänimaailma on hiljaisempi ja ryhmäkoko pieni, on kaikilla mahdollisuus ilmaista itseään, ja aikuisen on helpompi tukea jokaisen lapsen vahvuuksia ja heikkouksia.

Kaavio: Petteri Mikkolaa mukailleen, ”Lapselle hyvä päivä” 2013.

7. Sisällölliset orientaatiot

Sisällisiin orientaatioihin kuuluvat matematiikka, luonnontiede, estetiikka, historia ja yhteiskunta, etiikka sekä uskonto ja katsomuksellisuus. Eri sisältöalueita käsittelemme päiväkodin arjessa samanaikaisesti toimiessamme sisällä ja ulkona.

Matematiikka on osa jokapäiväistä arkeamme. Matematiikka on muutakin kuin laskemista, se on mm. hahmottamista, vertailemista, mittaamista sekä tila- ja aikakäsitteiden ymmärtämistä leikkien ja pelien myötä. Lapset saavat ihmetellä, oivaltaa, tutkia ja kokeilla matemaattisia ilmiöitä. Tärkeää varhaisessa matemaattisessa kasvatuksessa on matemaattisen kiinnostuksen herättäminen.

Koulussa lasten matemaattisten taitojen erot voivat olla huomattavia. Siksi pidämme päiväkodissamme tärkeänä, että lapset saavat jo varhain paljon leikinomaista harjoittelua, ja aloitamme harjoittelun hyvin konkreettisilla tavoilla. Lapset rakastavat luokittelua sekä erojen ja yhtäläisyyksien etsimistä.

Harjoittelemme päivittäin mm. lukusanoja laskien esimerkiksi länä olevien lasten määrän, päivien ja kuukausien nimiä ja järjestystä sekä ajanjaksojen keston hahmottamista. Muodot tulevat tutuksi leikki-tilanteissa ja jumppatuokioissa, lajittelua harjoittelemme esimerkiksi leikkien jälkeen keräämällä lelut takaisin omille paikoilleen oikeisiin laatikoihin ja viemällä likaiset astiat oikeisiin pinoihin ruokakärryyn syömisen jälkeen.

Päiväkodissa käytämme vertailuleikeissä mm. erilaisia leluja ja lapsia itseään. Lapsista on hauskaa esimerkiksi miettiä, miksi nämä lapset ovat tässä jonossa ja toiset tuossa.

Yhdistävätkö näitä lapsia kirjavat tossut ja toisia yksiväriset? Kun on saanut leikitellä konkreettisilla esineillä ja asioilla, on helppoa siirtyä myöhemmin tekemään asioita myös paperilla. Näin on luotu hyvä pohja myöhemmälle matemaattiselle ymmärtämiselle.

Luonnontieteeseen tutustumme mm. tutkimalla lähiympäristömme luonnollista ja rakennettua ympäristöä sekä opettelemalla arvostamaan, kunnioittamaan ja suojelemaan sitä. Käymme paljon retkillä erilaisissa retkikohteissa, kuten metsässä, torilla, museoissa, puistoissa sekä tapahtumissa kaupungin keskustassa ja sen ulkopuolella. Huolehdimme puhtaudesta ja siisteydestä, terveellisistä ruokailu-, ulkoilu-, lepäämis- ja liikkumistottumuksista. Opettelemme lasten kanssa myös kestäväää kehitystä, esimerkiksi kierrättämistä ja muuta ympäristöystävällisyyttä.

Esteettisyyteen kuuluvat mm. kuunteleminen, tunteminen, havaitseminen, kuvittelu, luovuus, innostuneisuus ja kokeilunhalu. Kannustamme lapsia ilmaisemaan itseään monin eri tavoin, erinäisin keinoin. Toimiva kasvu- ja oppimisympäristö houkuttelee ja kutsuu luomaan ja kokemaan taidetta. Kuvallinen ilmaisu, kädentaidot, musiikki ja draamakasvatus kuuluvat estetiikan sisältöalueeseen päiväkodissa. Meillä on päiväkotit Itämeressä viikoittain koko talon yhteinen lauluhetki, jossa kaikki saavat halutessaan nauttia esiintymisen ja yhteislaulun riemusta. Henkilökunta esittää silloin tällöin näytelmiä, nukketeatteria ym. lapsille, jolloin lapset saavat elämyksen esityksen seuraamisesta.

Päivähoidon tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia luoda ja toteuttaa kuvallista ilmaisua ja kädentaitoja itsenäisesti, oma-aloitteisesti ja persoonallisesti kokien.

Taiteellinen kokeminen päiväkodissa on maalaamista, piirtämistä, muovailua ja kaikenlaista käsillä tekemistä. Värituntemus alkaa kehittyä jo pientenryhmässä, aluksi tutustutaan väreihin kokeilemalla ja tunnistamalla niitä ja myöhemmin tutustutaan pääväreihin, väliväreihin ja niiden luomiseen. Lapset saavat kokeilla erilaisia tekniikoita, välineitä ja materiaaleja luovasti. Elämyksiä ja kokemuksia taiteen eri muodoista saamme käymällä tutustumiskäynneillä museoissa ja näyttelyissä.

Musiikki on suuressa roolissa päiväkodissamme. Lauleskelemme lauluja muulloinkin kuin lauluhetkillä, kuten esimerkiksi siirtymä- ja perushoitotilanteissa. Musiikki on päiväkodissamme kuuntelemista, soittamista, laulamista, leikkimistä ja tanssimista, rytmiä, tempoa ja hassuttelua.

Historiantuntemus aloitetaan varhaiskasvatuksessa ylipäättään ymmärtämällä entisajan ja nykypäivän eroavaisuuksia. Päiväkodin henkilökunta tai muu iäkkäämpi henkilö voi kertoa lapsille ajasta, jolloin tämä oli lapsi. Täten lapsi kiinnostuu historiasta ja siitä, miten ennen elettiin ja miten asiat tehtiin erilailla. Aikayhteyttä pyritään hahmottamaan käsitteillä: entisaika, nykyaika, tulevaisuus, eilen, tänään, huomenna. Historiaan tutustumme myös vierailemalla museoissa ja näyttelyissä.

Arkemme päiväkodissa tuo lapsille jatkuvasti esiin kysymyksiä siitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Keskustelemme hyvän ja pahan, oikean ja väärän sekä totuuden ja valheen merkityksistä. Erilaisuuden hyväksyminen, toisten auttaminen ja yhdessäolo ovat arvomaailmaamme tukevia asioita. Jokaisella on oikeus tulla kohdelluksi oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti, niin lasten kuin aikuisten. Omien tunteiden nimeäminen on asia, jota harjoitellaan lasten kanssa. Riidat, ristiriidat ja kiistat kuuluvat pienten lasten kommunikoinnin ja sosiaalisten taitojen harjoitteluun. Lapsille korostamme sitä, ettei toisen satuttamista hyväksytä missään olosuhteissa, vaan riidat ratkaistaan muilla keinoin. Oman vuoron odottaminen ja leikki- ja ruokarauhan antaminen toisille ovat myös tärkeitä asioita päivittäisten toimintojen keskellä.

Perheiden kanssa sovitaan yksilöllisesti lapsen **uskonto- ja katsomuskasvatuksesta**. Meille on tärkeää puhua erilaisista uskonnoista ja kulttuureista lasten kanssa, sillä he elävät muuttuvassa yhteiskunnassa, jossa jokainen on ajatuksineen ja asenteineen erilainen. Mahdollisuuksien mukaan tutustumme päiväkotimme lasten erilaisiin katsomuksiin.

Joulu- ja pääsiäisvaelluksille voivat osallistua ne lapset, joiden huoltajilta olemme saaneet luvan. Voimme vierailla eri uskontokuntien temppeleissä ja moskeijoissa. Niille lapsille, jotka eivät osallistu jonkin uskontokunnan retkikohteeseen, järjestämme muuta ohjelmaa päiväkodissa. Joulu- ja kevätkuuhlassa voi olla jotain kristittyä sisältöä, ja aloituskeskusteluissa kysymme perheen vakaumuksesta

sekä siitä, mihin tilaisuuksiin lapsi voi osallistua. Tavoitteena on tukea kunkin lapsen omaa identiteettiä moniarvoisessa yhteiskunnassamme.

8. Lapsen osallisuus

Lasten osallisuus päiväkodissa tarkoittaa, että lapsella on mahdollisuus tulla kuulluksi jokapäiväisissä askareissa ja leikeissä. Meitä päiväkotia Itämeressä aidosti kiinnostavat lasten mielipiteet, ehdotukset ja ideat, ja pyrimme mahdollisuuksien mukaan aktiivisesti toteuttamaan niitä. Osallisuuden idea on, että lapsi kokee olevansa mielipiteineen tärkeä, kuultu, huomattu ja arvostettu. Näin lapsi kokee olevansa päiväkotiryhmänsä hyväksytty ja tärkeä jäsen.

Sadutus on keino, jossa lapsen ääni pääsee hyvin kuuluville. Sadutuksessa lapsi tai lapset vuorotellen kertovat itse siinä hetkessä keksimäänsä satua, jonka aikuinen kirjaa paperille.

9. Leikki

Me päiväkotia Itämeressä arvostamme ja kunnioitamme leikkiä kaikissa muodoissa. Pyrimme ylläpitämään pitkäkestoista leikkiä, ja toteuttamaan lasten omia leikkiehdotuksia mahdollisimman luovasti.

Seuraavassa kaaviossa avaamme leikin merkitystä.

Leikki on välttämätöntä lapsen emotionaaliselle, sosiaaliselle ja kognitiiviselle kehitykselle. Leikkiessä kehittyvät kieli, syy-seuraus ajattelu, joustava yhdisteleminen, luova ajattelu, ongelmanratkaisutaito ja kyky erottaa todellisuus leikistä. Leikkiessään lapsi oppii esineiden käsittely- ja toimintatapoja, yhteistoimintaa ja sääntöjä sekä tunteiden säätelyä. Leikki voi parantaa lapsen luottamusta itseensä ja omiin kykyihinsä. Leikki opettaa ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta, moraalialia ja arvoja sekä vastaanottamaan empatiaa toisilta leikkijöiltä.

Jos liikunta vahvistaa lapsen fyysistä olemusta, tutkiminen älyä, taiteellinen kokeminen sydäntä, niin leikki tukee lapsen syvintä olemusta, sielua.

10. Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus on päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien/hoitajien tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Kumppanuudessa yhdistämme tietomme ja voimavaramme: henkilökunta antaa ammattitaitonsa ja vanhemmat syvällisen tuntemuksen omasta lapsestaan. Yhteisenä tavoitteenamme on lapsen hyvinvointi.

Päiväkodissämme ajattelemme kasvatuskumppanuuden perustuvan luottamukseen, toisen kunnioittamiseen, avoimeen kommunikaatioon ja yhdenvertaisuuteen. Pidämme tärkeänä luontevaa kuulumisten vaihtoa päiväkodin ja kodin tapahtumista. Asioiden jakaminen synnyttää syvää luottamusta. Koemme myös lapsen aistivan vanhempiensa ja päiväkodin henkilökunnan välisen suhteen, mikä vaikuttaa varmasti myös lapsen kokemukseen aikuisista. Aikuisen tehtävä on myös antaa lapselle mallia, miten toisten aikuisten kanssa asioidaan.

Kun uusi perhe aloittaa päivähoitosuhteen, henkilökunta kuuntelee perhettä saadakseen selville lapsen tietoja lapsen persoonallisuudesta ja tavoista. Henkilökunta esittelee päiväkodin toimintatapoja ja käytäntöjä. Pidämme huolen siitä, että jokainen vanhempi tietää, minkälaisia varusteita lapsi tarvitsee päiväkodissa, missä hänen oma lokeropaikkansa ja sänkynsä on, mitä päiväkodissa tehdään päivittäin ja minkälaisia käytäntöjä ja sääntöjä kuuluu noudattaa yhteisen arjen helpottamiseksi.

Jokaiselle päivähoitotaipaleensa aloittavalle lapselle räätälöidään sopiva pehmeän laskun ajanjakso, jolloin jompikumpi vanhemmista on lapsen mukana päiväkodissa. Näin lapsi ja vanhempi saavat yhdessä tutustua päiväkodin toimintatapoihin, käytäntöihin, lapsiin ja aikuisiin. Ensin vanhempi on lapsen tukena kokopäiväisesti, mutta lasta havainnoituamme ja tarkkailtuamme mietimme yhdessä vanhemman kanssa, minkä pituinen tutustumisjakso ja kuinka nopeasti etenevä tahti on lapselle sopiva. Pehmeän laskun kausi kestää vähintään viikon, mutta yleensä parissa viikossa arinkin lapsi tottuu päiväkodin aikuisiin ja touhuihin, ja on valmis jäämään hoitoon yksin.

Pian päivähoidon aloittamisen jälkeen sovimme vanhempien kanssa aloituskeskusteluajan, jolloin vanhempi tulee päiväkodille käymään lapsen ns. vastuuajan kanssa keskustelun, jossa vanhempi saa kertoa lapsestaan ja tämän elämästä kotona. Aloituskeskustelussa selvitetään mm. lapsen nukkumis- ja ruokailutottumuksia, kerrotaan mahdollisista unikavereista tai muista rutiineista, jotka helpottavat päivähoidon arkea.

Yhdessä lapsen vanhempien kanssa laadimme lapselle hoito- ja kasvatussuunnitelman, jota kutsutaan myös nimellä Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, eli lyhyesti Lapsen vasu. Lapsen vasun kautta vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa lapsensa päivähoitoon ja näin myös Lapsen vasussa lapsen oma ääni tulee kuulluksi. Vasu sisältää lapsen henkilökohtaisen, kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen tavoitteet. Suunnitelma laaditaan lapsen oltua päiväkodissa noin kaksi kuukautta ja myöhemmin yleensä lapsen syntymäpäivän aikoihin kerran vuodessa ja sitä on mahdollista täsmentää myös vuoden aikana. Vanhemman tai vanhempien kanssa käydään ns. vasu-keskustelu (=hoito- ja kasvatustalkut), jossa keskustellaan lapsen senhetkisistä vahvuuksista, kehitystehtävistä, haasteista ja mahdollisuuksista. Vasuun kirjataan myös yhteiset sopimukset siitä, mitä kehitystehtäviä lapsella on seuraavaksi edessään ja miten niihin pyritään pääsemään. Vanhemmat sitoutuvat näin toteuttamaan samaa suunnitelmaa kotona.

Lasten vanhemmilla on mahdollisuus olla mukana päiväkodin arjessa myös fyysisesti. Päiväkotiin saa tulla vierailemaan, viettämään päivää, osallistua lapsiryhmän mukana retkille tms. Vanhempainiltoja vietämme syys- ja kevätlukukausin. Joulun- ja kevätjuhlaa vietämme oman ryhmän ja vanhempien kesken. Vietämme perinteisesti myös äitien- ja isänpäiviä.

*Kasvatamme lapsia joka hetki,
tartumme hetkeen, olemme läsnä.
Jokainen päivä on täynnä oivia kasvumahdollisuuksia.*

11. Yhteistyökumppanimme

Yhteistyö tapahtuu aina perheen luvalla. Keskustelemme asioista avoimesti ja luottamuksellisesti lapsen parasta ajatellen.

Perheet (vanhemmat/huoltajat)

- 🌀 aloituskeskustelu
- 🌀 varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut

Kiertävä erityislastentarhanopettaja

- 🌀 konsultoi ja auttaa henkilökuntaa erityistä tukea tarvitsevien lasten kuntoutuksen järjestämisessä

Suomi toisena kielenä – lastentarhanopettaja (S2)

- 🌀 konsultoi ja auttaa henkilökuntaa tukemaan lasten kielenkehitystä

Alueen muut päiväkodit

- 🌀 alueellinen yhteistyö päiväkotien kesken esim. yhteiset tapahtumat

Koulu (Ruoholahden ala-aste)

- 🌀 esi- ja alkuopetuksen yhteistyö esikouluikäisten lasten kanssa

- 🌀 liikuntasalin ja lasten kirjaston käyttö

Neuvola

- 🌀 Hyve-malli koostuu päivähoidossa käytävästä 4-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuskeskustelusta ja neuvolan laajasta terveystarkastuksesta, joka sisältää neuvolaterveydenhoitajan sekä neuvolalääkärin tarkastuksen.
- 🌀 Yhteistyö tarvittaessa myös puheterapeutin ja toimintaterapeutin kanssa
- 🌀 Varhainen tuki perheille

Perheneuvola ja lastensuojelu

- 🌀 moniammatillinen yhteistyö tukea tarvitsevan perheen auttamiseksi

Seurakunta

- 🌀 osallistumme suurimpiin kirkollisiin juhlapyhien tapahtumiin, kuten pääsiäisvaellukseen tai joulupolulle Ruoholahden Kappelilla luvan saaneiden lasten kanssa.

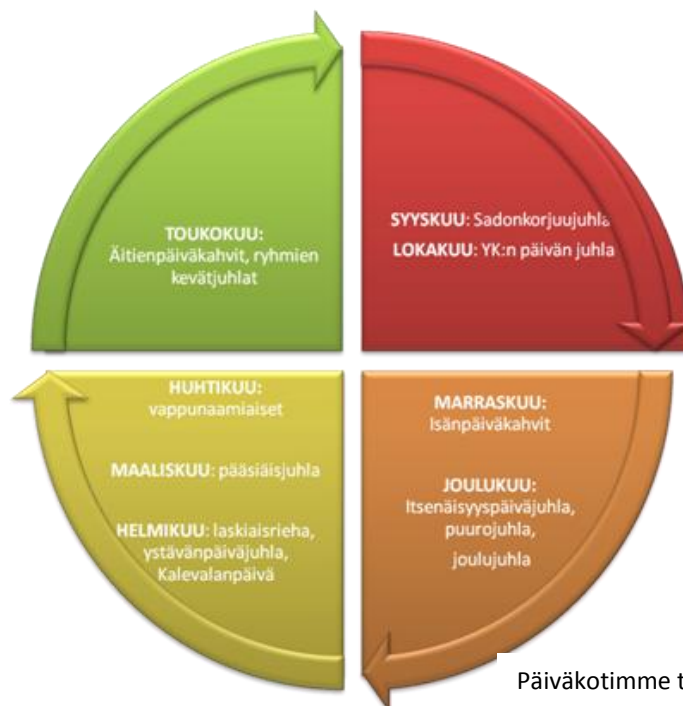
Kulttuurikohteet

- 🌀 pyrimme käymään päiväkodin lasten kanssa esim. kirjastossa, teattereissa, museoissa, näyttelyissä, konserteissa sekä erilaisissa tapahtumissa
- 🌀 Olemme useana vuonna tehneet yhteistyötä lähellä sijaitsevan Metropolia – ammattikorkeakoulun musiikinopiskelijoiden kanssa. Opiskelijat ovat ohjanneet mm. muskareita päiväkodissamme sekä olemme olleet yleisönä erilaisissa konserteissa.

Pääkaupunkiseudun oppilaitokset

- 🌀 Päiväkodissamme suorittaa työssäoppimista mm. lähihoitajaopiskelijoita.

Tärkeimpänä yhteistyökumppaninamme pidämme perheitä. Yhtenä tärkeänä yhteistyömuotona ovat päiväkodin juhlit ja tapahtumat.

Päiväkotimme tärkeimmät vuosittaiset juhlit ja tapahtumat

12. Monimuotoisuus rikkautena

Kasvatushenkilökunnan tehtävänä on tutustua perheeseen ja sen kulttuuritapoihin. Kunnioitamme päiväkotia Itämeressä lapsen kulttuuritaustaa tutustumalla erilaisiin kulttuureihin ja tapoihin, täten tukien lapsen identiteetin vahvistumista. Eri kieli- ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvilla lapsilla tulee olla mahdollisuus kasvaa tasavertaisina jäsenenä monikulttuurisessa yhteiskunnassamme. Kaikki lapset ovat yhdenvertaisia ryhmän jäseniä ja heillä on yhdenvertaiset oikeudet oppimiseen. Pidämme tärkeänä, että henkilökunta omalla suhtautumisellaan ja käyttäytymisellään välittää lapsille ja vanhemmille arvoja suvaitsevaisuudesta.

Vanhempia kannustetaan ja rohkaistaan huolehtimaan lapsen oman kulttuurin ja äidinkielen säilyttämisestä ja kehittämisestä. Vanhempien kanssa keskustellaan suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja periaatteista. Kodin tehtävä on kasvattaa lasta ymmärtämään omia kulttuurisia tapoja ja toimintamalleja. Päiväkodin tehtävänä varhaiskasvatuksessa on kasvattaa lapsi suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi unohtamatta lapsen omaa kulttuuritaustaa.

Aloitus-, hoito- ja kasvatuskeskusteluissa perheiden kanssa käytetään tarvittaessa tulkkia. Tulkin käytöllä mahdollistetaan molemminpuolinen ymmärrys ja samalla saadaan perheen ääni kuuluviin.

Lapsi tarvitsee suomenkielen omaksumisessa tukea ja ohjausta. Tukena voidaan käyttää kuvia, nimeämistä, eleitä, ilmeitä, loruttamista, laulamista, saduttamista ja kuvista kerrontaa. Olemme rakentaneet oppimisympäristön sellaiseksi, että se tukee lapsen suomenkielen kehitystä. Käytämme esimerkiksi kuvakortteja selkiyttämään arjen eri tilanteita.

Päivähoitoalueellamme työskentelee suomi toisena kielenä (S2) -lastentarhanopettaja, joka tukee päiväkodissa tehtävää suomi toisena kielenä -opetusta. Päiväkodissamme on suomi toisena kielenä (S2) -yhdyshenkilö, jonka tehtävänä on välittää tietoa, toimia yhdyskielenä suomi toisena kielenä -lastentarhanopettajaan päin ja tarvittaessa tukea kasvatushenkilökuntaa. Lasten, niin maahanmuuttajataustaisten kuin valtaväestönkin, kielitaitoa voidaan arvioida erilaisilla kielitaidon arviointimenetelmillä. Yhdessä perheiden kanssa luodaan lapselle suomi toisena kielenä -suunnitelma Vasuun, jossa kartoitetaan lapsen suomen kielen osaaminen ja tuen tarpeet.

13. Dokumentointi ja arviointi

Pedagoginen dokumentointi tekee näkyväksi lapsen arjen, kiinnostuksen kohteet ja oppimisen päiväkodissa. Dokumentoinnin kautta lapsi oppii oppimaan ja arvioimaan itseään, ja hänen identiteettinsä ja itsetuntonsa vahvistuu.

Dokumentointiin kuuluvat viralliset paperit lapsesta, valokuvat, piirustukset, videot, Kasvunkansio, havainnointi ja sadutus. Jokaiselle lapselle kootaan päiväkodissamme Kasvunkansio, johon keräämme lapsen valitsemissa hänen tekemiään taideteoksia ja muita töitä muistoksi koko päiväkotiajasta.

Kasvunkansioon kerätään myös lapsen itse keksimiä satuja ja tarinoita, sekä leikeistä kirjattuja tekstejä ja valokuvia. Kasvunkansiosta on lapsen kanssa antoisa seurata hänen kehitystään ja matkaansa päivähoidossa.

Valokuvien ja videoin esittelemme päiväkodin arkea ja tapahtumia. Ennen kuvaamista kysymme kaikilta lapsilta kuvausluvut. Valokuvia on esillä lasten ja vanhempien nähtävissä ryhmissä, ja joitain kuvia lähettemme myös sähköpostilla vanhemmille. Päiväkotitoimintaa dokumentoimalla pystymme kertomaan ja kuvaamaan vanhemmille ja muille yhteistyötahoille, millaista toimintaa päiväkodissamme on. Dokumentointi tekee näkymättömän näkyväksi. Sen avulla on mahdollista seurata, arvioida ja kehittää päiväkodin toimintaa. Jokainen ryhmä tiedottaa toiminnastaan perheille mm. kuukausitiedotteiden muodossa.

Tässä valokuvassa on lasten itse suunnittelema ja toteuttama lavastus kevätjuhlia varten keväällä 2012.

Arviointi antaa meille välineitä lapsen yksilöllisten ja erityisen tuen tarpeen huomioimiseen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Dokumentoinnin avulla tutkimme myös itseämme kasvattajina ja oman työmme kehittämistä. Oman työn arviointia, reflektointia ja suunnittelua toteutamme joka viikko tiimipalavereissa ja erilaisissa koko päiväkotia tai päivähoitoyksikköä koskevissa palavereissa. Kehitämme ja suunnittelemme työtämme myös kaksi kertaa vuodessa pidettävillä suunnittelu- ja kehittämispäivillä. Vuosittain suoritettavat asiakaskyselyt lasten vanhemmille antavat tietoa siitä, miten olemme onnistuneet ja miten voimme kehittää oman päiväkotimme toimintaa ja päivähoitoa yleensä.

13.1. Lapsihavainnointi

Lapsihavainnointi on läsnä päiväkotit Itämeren arjessa joka hetkessä. Lapsia aktiivisesti havainnoimalla saadaan välitöntä ja suoraa informaatiota lapsesta ja hänen kehitystasostaan. Havainnoimme mm. lasten leikkejä, ruokailutilanteita ja toimintatuokioita voidaksemme kehittää omaa pedagogista toimintaamme ja havaitaksemme mahdollisia kehitystarpeita sekä huomataksamme lapsen kehityshaasteita tai erityisvaikeuksia.

Näiden tietojen pohjalta voimme laatia oppimisympäristön, joka tukee lasten ainutlaatuisia tarpeita ja kykyjä. Havainnoimalla lasta voidaan saada monipuolinen ja tarkka kokonaiskuva hänen toiminnastaan, mikä auttaa suunnittelemaan parhaita mahdollisia oppimismahdollisuuksia ja -keinoja lapselle.

Lapsihavainnointi mahdollistaa asioiden ymmärtämisen juuri lapsen näkökulmasta. Lasta havainnoimalla saa tietoa hänen tarpeistaan ja sosiaalisista suhteistaan, joiden tukeminen on tärkeä osa kasvattajien työtä. Havainnointi tarjoaa tietoa myös lapsen käyttäytymisen muutoksista. Tällöin on mahdollista huomata lapsen käyttäytyvän esimerkiksi aiempaa itsenäisemmin, tai ottavan enemmän huomioon toisia lapsia.

Havainnoimalla lasta ja olemalla tietoinen lapsen normaalista kehityksestä on mahdollista ymmärtää hänen käyttäytymistään ja sen syitä. Ilman tätä tietoa lapsi tulee helposti väärinymmärretyksi. Pienimmät lapset eivät osaa sanallisesti kertoa kaikkea ja havainnoimalla voi päästä lapsen maailmaan pintaa syvemmälle.

14. Mediakasvatus

Media voi vaikuttaa tänä päivänä paljon lasten leikkeihin, puheisiin ja sosiaalisiin suhteisiin. Päiväkotimme mediakasvatus perustuu lasten arkeen sekä heidän kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa. Tutustumme päiväkodissa esim. valokuvaamiseen, mainoksiin, lehtiin, tietotekniikkaan ja elokuvaan saaden niistä kokemuksia ja elämyksiä. Päiväkotimme on ollut mukana Lasten Elokvakoulu – hankkeessa, jossa tuotimme lyhytelokuvan yhdessä lasten kanssa.

Päiväkodissamme haluamme auttaa lasta oppimaan turvallista median käyttöä. Meille on tärkeää keskustella lasten kanssa heitä mietityttävistä mediasta peräisin olevista asioista ja tukea teitä vanhempia mediakasvatuksessa.

15. Kestävä kehitys päiväkodin arjessa

Kestävän kehityksen tavoitteisiin kuuluu esimerkiksi terveellisten, oikeudenmukaisten ja turvallisten elämäntapojen säilyminen niin nykyisille kuin tulevillekin sukupolville. Kestävän kehityksen periaatteita noudattamalla pyritään turvaamaan ympäristön kantokyky, luonnon monimuotoisuuden ja eri kulttuurien säilyminen. Näihin tavoitteisiin pyrkimällä toteutamme samalla lasten oikeuksia.

Kestävä kehitys päiväkodeissa tarkoittaa esimerkiksi lähiympäristön tutkimista, toisista huolehtimista ja kestävämpien arkikäytäntöjen oppimista. Päiväkoti Itämeressä kestävän kehityksen harjoittaminen näkyy esimerkiksi siinä, että opettelemme lasten kanssa kierrättämään ja lajittelemaan roskat, sekä kunnioittamaan ja suojelemaan rakennettua ja rakentamatonta luontoa. Tavoitteenamme on, että kestävä kehitys nivoutuisi kaikkeen arjen toimintaan. Lapset otetaan mukaan kestävän kehityksen tavoitteiden ideointiin ja toteutukseen päiväkodissamme.

16. Kiusaamisen ehkäisy ja puuttumisen suunnitelma

16.1. Näkemyksemme kiusaamisesta

Kiusaaminen on toistuvaa, suunnitelmallista ja tietoista toimintaa. Kiusaamiselle on tyypillistä se, että toinen ei pysty puolustautumaan. Kiusaaja voi olla fyysisesti vahvempi tai verbaalisesti taitavampi. Kiusaaminen on ryhmäilmiö, joka saattaa herkästi aiheuttaa lapsen leimautumisen ryhmässä. On tärkeää osata erottaa, mikä on kiusaamista ja mikä konflikti- tai riitatilanne. Tasavertaisten kaverusten erimielisyydet eivät aiheuta toisessa pelkotiloja tai tiettyjen henkilöiden ja tilanteiden välttelyä. Lapset usein reagoivat eri tavoin eri asioihin, mutta jokaista tapaa ja tuntemusta tulee kunnioittaa ja kuulla. Mikäli lapsi kokee jonkin asian kiusaamiseksi, on siihen syytä puuttua välittömästi.

16.2. Ennaltaehkäisevä toiminta

Kiusaamis-käsitettä on hyvä avata ja pohtia yhdessä lasten, vanhempien ja henkilökunnan kanssa. On tärkeää pohtia yhdessä lasten kanssa mikä on kiusoittelua, hännäämistä ja miten siihen olisi hyvä suhtautua. Ehkäisemme kiusaamista jatkuvalla lasten ja tilanteiden havainnoinnilla sekä vahvistamalla heidän tervettä itsetuntoaan.

Lasten kanssa opetellaan tunteiden ilmaisua ja empatian alkeita esimerkiksi keskustelemalla, mitä kiusaamisesta seuraa (syy – seuraussuhde). Menetelminä voidaan käyttää esimerkiksi draamaa, satuja/tarinoita tai kuvataidetta. Päiväkodissamme käytämme esimerkiksi nukketeatteria, jonka tarinoiden pohjalta käymme läpi erilaisia kiusaamistilanteita. Lasten kanssa yhdessä mietitään ja arvioidaan tapahtumia aamupiireissä ja tilanteita käydään läpi piirtämällä. Käytämme arjessa paljon myös kuvia helpottamassa kommunikointia.

Lasten kanssa on hyvä opetella hyviä käytöstapoja, antaa rakentavia vaihtoehtoja kielteisten tunteiden ilmaisemiseen ja opetella keinoja toimimaan sanallisesti eri tilanteissa. Aikuisen aito läsnäolo ja valppaus lapsiryhmässä vähentävät kiusaamistilanteita. Aikuisen myös näyttää lapsille mallia omalla käytöksellään. Kasvattaja toimii johdonmukaisesti ja noudattaa yhteisiä sääntöjä. Lapsille ja aikuisille luodaan tunne ”porukkaan” kuulumisesta (Me-henki) omassa ryhmässä ja koko päiväkodissa. Ryhmän

säännöt laaditaan yhdessä lasten kanssa, ja ne kuvitetaan. Näitä sääntöjä kerrataan aina tarvittaessa. Avoin tiedonkulku kodin ja päiväkodin välillä auttaa omalta osaltaan ehkäisemään kiusaamista.

16.3. Kiusaamistilanteiden käsitteleminen ja arviointi

Puutemme ongelmatilanteisiin välittömästi ja tilanteen vaatimalla tavalla. Tilanne rauhoitetaan kiusaajan ja kiusatun kanssa. Selvitämme yhdessä mitä tilanteessa tapahtui. Kiusaamistilanteen kohdalla läpikäynti ja tiedonkulku sekä lasten että kodin ja päiväkodin välillä on tärkeää. Säännöt kerrataan lasten kanssa, annetaan kiusaajalle heti mahdollisuus tilanteen konkreettiseen korjaamiseen. On tärkeää opetella asettumista toisen lapsen asemaan (empatiakyky). Sekä kiusaajan että kiusatun vanhempien kanssa keskustellaan. Samalla pohditaan syitä kiusaajan käyttäytymiseen ja mahdolliseen pahaan oloon. Vanhempien kanssa sovitaan seuranta- ja havainnointijakso. Jakson jälkeen keskustellaan havainnoista ja sovitaan jatkosta.

Päiväkodin henkilökunta yhdessä vanhempien kanssa arvioi ja tarvittaessa päivittää tätä suunnitelmaa vähintään kerran lukuvuoden aikana.

Lopuksi

Tämä vuonna 2013 uudistettu päiväkotimme varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) elää ja kehittyy jatkuvasti. Vasu ohjaa ja kuvaa tärkeää arjen työtämme ja sisältää paljon yhteisesti sovittuja käytäntöjä. Tarkoituksenamme on ollut laatia ajankohtainen, päiväkotimme arvoja ja toimintaa kuvaava asiakirja, johon perheet ja työntekijät sekä alan opiskelijat voivat tutustua. Yhteisten keskustelujen ja pohdintojen pohjalta olemme laatineet tämän uudistetun vasumme. Tärkeää meille on ollut, että vasussamme kuuluu jokaisen työntekijän ääni sekä tietysti lapsien ja vanhempien ajatukset ja arvot.

Tärkeässä roolissa ovat myös valokuvat ja runot (näkyvät parhaiten päiväkodilla olevassa vasussa), jotka kuvaavat toimintaamme joskus paremmin kuin tuhat sanaa. Henkilökuntamme on pysyvää, työstään innostunutta ja kiinnostunutta kehittämään ammattitaitoaan monipuolisella koulutuksella.

Lapsi elää tässä ja nyt. Jokainen hetki ja tapahtuma ovat hänelle tärkeä – täynnä pieniä ja suuria ihmeitä. Päiväkodin henkilöstönä saamme olla mukana myötäelämässä tätä tärkeää elämänvaihetta. Seuraavan lastentarhanopettajamme kirjoittaman runon sanoin haluamme korostaa arvokkaan työmme merkitystä ja näkemystä siitä, että arki on helmiä täynnä.

Mitä varhaiskasvatus on?

*Se on pienen lapsen ihmettelyä
suurilla silmillä.*

*Pienten sormien hapuilua
perhosen perässä.*

*Temppuilua, touhuilua
elämän ensi askeleilla.*

*Kokemuksia kuralammikoista
lumiukon katoamisesta.*

*Se on lapsen maailmaa
suurennuslasilla.*

*Sinisilmäisesti
vaaleanpunaisten unelmien keskellä.*

*Rajoilla rajoittaen
vaaroista varoittaen.*

*Se on pienen ihmisen
ymmärrystä,
elämää ennen kaikkea!*

*Lapsen hymyä kikatusta,
kyyneleitä ja vihastusta.*

*Se on halia, lämmintä syliä,
kuperkeikkoja, tunteita syviä.*

*Kasvamista
ison ja pienen ihmisen.*

-E.M.-

"Päiväkodissa on mukavinta leikkiä ja syödä makaroonia ja ketsuppia. Haluaisin oppia hyppäämään tosi korkeelle ja semmosia palomiesjuttuja." Felix 4v.

"No kun täällä on ollut omat hoitajat ni se on mukavaa. Mukavinta on ollu käydä retkillä. Me ollaan käyty Lapinlahden puistossa monta kertaa ja siellä saa aina kiipeillä puissa." Aalto 5v.

"Tosi kiva on tää paikka ja täällä on paljon kivoja leikkikaluja. Kaikista mukavinta on rakennella ja leikkiä kavereiden kanssa. Täällä on niin kivoja kavereita et mä vaan haluan leikkiä niiden kaa. Eikä meille tuu enää riitotakaan. Täällä on kivat opet, koska me mennään aina niin paljon retkille." Aaron 6v.

"Päiväkoti Itämeri on vaan kiva... siksi kun se on vaan kiva. Mukavinta kun on kiipeilyteline, kun siinä voi roikkua." Sebastian 4v.

"Mun mielestä täällä on tosi kivoja kavereita. Täällä on tosi isoja paikkoja... Sali on tosi iso. Mut mörrihuone on tosi pieni. Mun mielestä täällä on kiva leikkiä. Ja kiva kun saa tuoda joskus omia leluja. Ja pihalla on kiva leikkiä semmosia kissa- tai bambi- tai delfiinileikkejä."

Iida 5v. ja Emma 5v.

"Täällä päiväkodissa on välillä erilaista ja välillä samanlaista. Leikkiminen, piirtäminen ja maalaaminen on kivaa. Siellä isossa jumppasalissa on kiva juosta. Opet on välillä tosi hassuja."

Sara 4v.